

Број: 03-02-746/2024
Сарајево, 30.04.2024. године

**ПАРЛАМЕНТ ФЕДЕРАЦИЈЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

- Представнички дом -
гђа Мирјана Маринковић - Лепић, предсједавајућа

- Дом народа -
госп Томислав Мартиновић, предсједавајући

Поштовани,

У складу са чланом IV.Б.3.7.ц) (III) Устава Федерације БиХ, а у вези са одредбама чл. 163, 164. и 165. Пословника Представничког дома Парламента Федерације БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 69/07, 2/08, 26/20 и 13/24) и чл. 155, 156. и 157. Пословника о раду Дома народа Парламента Федерације БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 27/03, 21/09 и 24/20), **ради разматрања и прихватања, достављам Вам НАЦРТ ЗАКОНА О ЗАШТИТИ ПРАВА НА ПРАВИЧНО СУЂЕЊЕ У РАЗУМНОМ РОКУ**, који је утврдила Влада Федерације Босне и Херцеговине на 33. сједници, одржаној 30.04.2024. године.

Нацрт закона се доставља на службеним језицима и писмима Федерације Босне и Херцеговине

С поштовањем,

Прилог у принтаној и електронској форми (ЦД):

- Нацрт закона на српском језику,
- Изјава о усклађености,
- Образац 1а,
- Образац 2 и
- Образац ИФП-ДА

Цо: Федерално министарство правде
госп Ведран Шкобић, министар

Co: предмет

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ВЛАДА

НАЦРТ

ЗАКОН

О ЗАШТИТИ ПРАВА НА ПРАВИЧНО СУЂЕЊЕ У РАЗУМНОМ РОКУ

Сарајево, април 2024. године

ЗАКОН

О ЗАШТИТИ ПРАВА НА ПРАВИЧНО СУЂЕЊЕ У РАЗУМНОМ РОКУ

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1. (Предмет закона)

Овим законом прописују се начин, услови и поступак заштите права на правично суђење у разумном року у судским поступцима који се воде пред надлежним судовима и тужилаштвима у поступцима истраге у Федерацији Босне и Херцеговине.

Члан 2. (Сврха закона)

Сврха овог закона јесте да спријечи настајање повреде права на правично суђење у разумном року, пружи судску заштиту у случају повреде тог права и правично обештећење.

Члан 3. (Родна равноправност и дискриминација)

- (1) Право на заштиту права на правично суђење у разумном року под условима прописаним овим законом имају сва лица без дискриминације по било ком основу у складу са Законом о забрани дискриминације („Службени гласник БиХ“, бр. 59/09 и 66/16).
- (2) Изрази који су дати у једном граматичком роду у овом закону, без дискриминације односе се једнако на мушки и женски пол.

Члан 4. (Имаоци права на правично суђење у разумном року)

- (1) Странка у судском поступку која сматра да надлежни суд није одлучио у разумном року о њеним грађанским правима или обавези или оптужби за кривично дјело, има право на судску заштиту сходно одредбама овог закона.
- (2) Странка има право заштите права на поступање у разумном року и у поступцима истраге пред надлежним тужилаштвом.

Члан 5.

(Правна средства којима се штити право на правично суђење у разумном року)

Правна средства којима се штити право на правично суђење у разумном року су:

- a) захтјев за убрзање поступка ради избјегавања повреде права на правично суђење у разумном року,
- b) захтјев за заштиту права на правично суђење у разумном року и правично новчано обештећење за нематеријалну штету.

Члан 6.

(Мјерила за оцјену трајања суђења у разумном року)

При одлучивању о правним средствима којима се штити право на правично суђење у разумном року гарантовано чланом II.3 е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, уважавајући стандарде права на правично суђење које је утврдио Европски суд за људска права и Уставни суд Босне и Херцеговине, узимају се у обзир:

- a) сложеност предмета у чињеничном и правном смислу,
- b) активност суда, тужилаштва и других органа,
- c) понашање подносиоца правног средства,
- d) значај предмета за подносиоца правног средства,
- e) законске одредбе о хитности поступка,
- f) укупна дужина трајања поступка.

Члан 7.

(Хитност у поступању)

Поступци у којима се штити право на правично суђење у разумном року су хитни и имају првенство у одлучивању.

II ЗАХТЈЕВ ЗА ЗАШТИТУ ПРАВА НА ПРАВИЧНО СУЂЕЊЕ У РАЗУМНОМ РОКУ

Члан 8.

(Покретање поступка)

- (1) Поступак у коме се штити право на правично суђење у разумном року почиње подношењем захтјева надлежном суду или тужилаштву пред којим се води поступак из члана 1. овог закона.
- (2) Захтјев се може поднијети док се поступак из члана 1. овог закона не оконча.

Члан 9.
(Садржај захтјева)

Захтјев треба садржавати:

- a) лично или пословно име странке и њено пребивалиште, боравиште или сједиште,
- b) лично или пословно име заступника или пуномоћника странке и његово пребивалиште, боравиште или сједиште,
- c) назив суда пред којим се води поступак или назив тужилаштва пред којим се води истрага,
- d) пословни број судског или тужилачког предмета,
- e) вријеме трајања судског поступка или поступка пред тужилаштвом,
- f) податке о предмету суђења или истраге који указују на то да суд или тужилаштво непотребно касни с одлучивањем,
- g) образложење захтјева којим доказује да је повријеђено право на суђење у разумном року,
- h) својеручни потпис странке или заступника или пуномоћника странке.

Члан 10.
(Одлучивање о захтјеву)

- (1) О захтјеву одлучује предсједник суда или главни тужилац.
- (2) Предсједник суда или главни тужилац, годишњим распоредом послова може одредити једног или више судија или тужиоца да поред њега воде поступак или одлучују о захтјеву.
- (3) Усмена расправа се не одржава.
- (4) Рјешење о захтјеву не смије да утиче на чињенична и правна питања која су предмет суђења.
- (5) Рјешење којим се усваја или одбија захтјев мора бити образложено.
- (6) Рјешење о захтјеву мора се донијети у року од 30 дана од дана пријема захтјева.

Члан 11.
(Испитни поступак)

- (1) Предсједник суда или главни тужилац, у року од осам дана од дана пријема захтјева, затражиће од судије или предсједника вијећа (у даљем тексту: судија) или тужиоца који поступа у предмету, извјештај о дужини трајања поступка, разлозима због којих поступак није окончан и мишљење о року у којем се предмет може ријешити, а може извршити и увид у спис предмета.
- (2) Судија или тужилац који поступа у предмету дужан је да достави извјештај из става (1) овог члана одмах или најкасније у року од осам дана.

Члан 12.
(Одлучивање о захтјеву без испитног поступка)

- (1) Захтјев се одбацује без испитног поступка ако одсуство неког елемента захтјева из члана 9. овог закона онемогућава да се по њему поступа или ако је захтјев поднио неовлаштено лице. Против рјешења о одбацавању захтјева није дозвољена жалба.
- (2) Захтјев се одбија без испитног поступка и ако је, с обзиром на трајање поступка које је наведено у приговору, очигледно неоснован.

Члан 13.
(Одлучивање о захтјеву након испитног поступка)

- (1) Предсједник суда или главни тужилац проучава извјештај, а по потреби и списе предмета, примјењујући мјерила за оцјену трајања суђења у разумном року из члана 6. овог закона и рјешењем захтјев одбија или усваја.
- (2) Ако предсједник суда или главни тужилац, утврди да је захтјев из члана 9. овог закона основан, рјешењем ће одредити рок да без одлагања, а најдуже у року од шест мјесеци од дана доношења рјешења, судија или тужилац мора подузети конкретне мјере за рјешавање предмета.
- (3) Рјешење из става (2) овог члана предсједник суда односно главни тужилац, доставља странци и поступајућем судији, односно тужиоцу.
- (4) Против рјешења из става (2) овог члана жалба није дозвољена.
- (5) Рјешење из става (2) овог члана предсједник суда доставља и Високом судском и тужилачком вијећу Босне и Херцеговине ради евиденције.
- (6) Уколико поступајући судија или тужилац не поступи по одредби из става (2) овог члана, предсједник суда или главни тужилац доставља извјештај Уреду дисциплинског тужитеља Високог судског и тужилачког вијећа Босне и Херцеговине.

Члан 14.
(Жалба)

- (1) Ако предсједник суда или главни тужилац утврди да је захтјев неоснован, одбиће га рјешењем против којег странка има право жалбе у року од осам дана од дана пријема рјешења.
- (2) Странка има право на жалбу ако предсједник суда или главни тужилац о њеном захтјеву не одлучи у року од 30 дана од дана пријема захтјева.

Члан 15.
(Надлежност за одлучивање о жалби)

- (1) Жалба из члана 14. овог закона, се подноси предсједнику суда или главном тужиоцу, који је одлучивао о захтјеву.
- (2) Предсједник суда односно главни тужилац из става (1) овог члана, жалбу са релевантним подацима из списка предмета одмах доставља предсједнику непосредно вишег суда или главном федералном тужиоцу.
- (3) Ако је о захтјеву одлучивао предсједник Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине, поступак по жалби води и одлучује вијеће Управног одјељења Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине, састављено од троје судија.
- (4) Жалба се не доставља на одговор нити се одржава усмена расправа.
- (5) Предсједник непосредно вишег суда из става (2) овог члана и главни федерални тужилац, односно вијеће из става (3) овог члана, дужни су одлучити о жалби у року од 30 дана од дана пријема жалбе.
- (6) Предсједник непосредно вишег суда и главни федерални тужилац, односно вијеће из става (3) овог члана може жалбу одбити као неосновану и потврдити првостепено рјешење или преиначити рјешење.

Члан 16.
(Право на нови захтјев)

- (1) Странка чији је захтјев из члана 9. овог закона, одбачен због неуредности захтјева може поднијети нови захтјев.
- (2) Странка чији је захтјев из члана 9. овог закона одбијен а која није поднијела жалбу, може поднијети нови захтјев када истекне шест мјесеци од дана пријема рјешења о одбијању захтјева.
- (3) Странка чија је жалба из члана 14. став (1) овог закона одбијена, може поднијети нови захтјев када истекне шест мјесеци од дана пријема рјешења о одбијању жалбе.

**III ЗАХТЈЕВ ЗА ИСПЛАТУ ПРИМЈЕРЕНЕ НАКНАДЕ ЗБОГ ПОВРЕДЕ ПРАВА
НА ПРАВИЧНО СУЂЕЊЕ У РАЗУМНОМ РОКУ**

Члан 17.
(Стицање права)

- (1) Ако суд односно тужилаштво не ријешити предмет у року одређеном у рјешењу из члана 13. овог закона, странка може поднијети захтјев за исплату примјерене накнаде због повреде права на правично суђење у разумном року, о чему се доноси рјешење.

- (2) Захтјев из става (1) овог члана се подноси предсједнику суда или главном тужиоцу који су одлучивали о захтјеву из члана 10. ст. (1) и (2) овог закона, у даљем року од шест мјесеци.
- (3) Рјешење из става (1) овог члана, доноси се у року од 30 дана од дана подношења захтјева.
- (4) Против рјешења из става (3) овог члана, странка може у року од осам дана од дана пријема рјешења, поднијети жалбу предсједнику непосредно вишег суда односно главном федералном тужиоцу.
- (5) Ако је рјешење из става (2) овог члана донио предсједник Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине, рјешење по жалби доноси вијеће Управног одјељења Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине састављено од троје судија.
- (6) Рјешење из става (1) овог члана, доставља се странци, предсједнику суда или главном тужиоцу, пред којим је дошло до повреде права на правично суђење у разумном року те Високом судском и тужилачком вијећу Босне и Херцеговине и надлежном органу из члана 19. овог закона.

Члан 18.
(Висина новчаног обештећења)

- (1) Због повреде права на правично суђење у разумном року, странци у судском поступку, досуђује се новчано обештећење.
- (2) Новчано обештећење из става (1) овог члана, одређује се у износу од 300,00 КМ до 3.000,00 КМ по предмету.
- (3) Изузетно од става (2) овог члана, у посебним случајевима када је више лица оштећено у судском поступку у којем је утврђена повреда права на правично суђење у разумном року, накнада штете може износити до 10.000,00 КМ по предмету.
- (4) Висина новчаног обештећења одређује се у складу са мјерилима која су утврђена у члану 6. овог закона.

Члан 19.
(Исплата и обезбјеђење средстава)

- (1) Новчано обештећење из члана 18. овог закона, исплаћује се из буџета Федерације Босне и Херцеговине за повреде које су учињене пред Врховним судом Федерације Босне и Херцеговине, односно из буџета кантона за повреду права које су учињене пред општинским или кантоналним судом или кантоналним тужилаштвом, из кога се финансира суд или тужилаштво.

(2) Рјешење из члана 17. став (6) овог закона има снагу извршне исправе и доставља се надлежној влади из које се финансирају институције из става (1) овог члана.

(3) Рок за исплату по рјешењу из става (2) овог члана је шест мјесеци.

IV ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 20. (Примјена Закона о ванпарничном поступку)

На поступке из овог закона, сходно се примјењују одредбе Закона о ванпарничном поступку ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 2/98, 39/04, 73/05 и 11/21), ако овим законом није другачије одређено.

Члан 21. (Уређење висине новчаног обештећења)

Висину новчаног обештећења утврђену у члана 18. овог закона, кантони у Федерацији Босне и Херцеговине, могу другачије уредити законом кантона.

Члан 22. (Ослобађање од плаћања таксе)

Странке су ослобођене плаћања судске таксе у поступцима који се воде према одредбама овог закона.

Члан 23. (Започети поступци)

Странка која је поднијела апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине прије ступања на снагу овог закона, не може поднијети захтјев за заштиту права на правично суђење у разумном року по овом закону.

Члан 24. (Завршна одредба)

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеним новинама Федерације БиХ“.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

НАЦРТА ЗАКОНА О ЗАШТИТИ ПРАВА НА ПРАВИЧНО СУЂЕЊЕ У РАЗУМНОМ РОКУ

I - УСТАВНИ ОСНОВ

Уставноправни основ за доношење овог закона садржан је у одредбама члана IV. А. 20. (1) д) Устава Федерације Босне и Херцеговине. Наиме, према одредбама члана IV. А. 20. (1) д) Устава Федерације Босне и Херцеговине, Парламент Федерације Босне и Херцеговине надлежан је за доношење закона о вршењу функције федералне власти, из чега произилази да наведена одредба представља уставноправни основ за његово доношење.

II - РАЗЛОГ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

У Босни и Херцеговини правни основ којим је утврђено и којим се штити право на суђење у разумном року налази се у Уставу Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Устав БиХ). Према члану II/2. Устава БиХ, „права и слободе предвиђени у Европској конвенцији за заштиту људских права и слобода и њеним протоколима се директно примјењују у Босни и Херцеговини и имају приоритет над свим законима“. У члану II/3. Устав БиХ садржи Каталог права и утврђује да „сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и слободе из претходног става, што укључује: е) Право на правично саслушање у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези са кривичним поступком“. Наведена директна примјена Европске конвенције укључује и члан 6. став 1. Европске конвенције који у својој првој реченици гласи: „Приликом утврђивања његових грађанских права и обавеза или кривичне оптужбе против њега, свако има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом установљеним законом.“

Надаље, Уставни суд је у Одлуци број: АП-575/07 коју је донио 30.01.2010. године, закључио „да у правном систему Босне и Херцеговине пред редовним судовима није обезбијеђена заштита у вези са неразумном дужином поступка“, те да „доставља ову одлуку свим релевантним властима на свим нивоима на територији Босне и Херцеговине ради предузимања одговарајућих корака у вези са заштитом и обезбјеђењем ефикасног правног лијека у погледу неразумне дужине поступка пред редовним судовима у националном систему Босне и Херцеговине“. Међутим, проблем је и даље остао неријешен. Уставни суд је у Одлуци број: АП-303/16 коју је донио 16.03.2016. године, истакао „да утврђивање кршења уставног права намеће јавној власти обавезу не само да исплати наведеним лицима износе који су им досуђени на име правичног задовољења већ и да одабере одговарајуће опће и/или, уколико то одговара, појединачне мјере које ће усвојити у правном поретку ради окончања кршења која је Уставни суд утврдио и ради отклањања посљедица колико год је то могуће“.

Уставни суд Босне и Херцеговине је у више случајева утврдио повреду права на суђење у разумном року те је наложио провођење генералних мјера као што је увођење превентивног правног лијека који се односи на дужину поступка.

У конкретним случајевима утврђена је и накнада штете подносиоцима апелација које су пале на терет одговарајућег кантоналног односно буџета Федерације Босне и Херцеговине. Истовремено указујемо да у оваквим предметима и Европски суд за људска права утврђује накнаду штете.

У том смислу предузете су активности у циљу дефинисања односно успостављања ефикасног правног лијека у односу на право на правично суђење у разумном року кроз законодавни оквир дефинисан овим Нацртом закона. Овај законски Нацрт предвиђа јасан, ефикасан и економичан законодавни оквир којим се обезбјеђује механизам превентивног правног лијека.

III - УСКЛАЂЕНОСТ ПРОПИСА С ЕВРОПСКИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ

Приликом израде овог закона, Федерално министарство правде је имало у виду Уредбу о Уреду Владе Федерације БиХ за законодавство и усклађеност с прописима Европске Уније („Службене новине Федерације БиХ“, број: 26/20) и Уредбу о поступку усклађивања законодавства Федерације БиХ с правном стечевином Европске Уније („Службене новине Федерације БиХ“, број: 98/16) и у том смислу је извршило анализу европске правне стечевине. Након детаљне и свеобухватне анализе, закључено је да не постоје примарни нити секундарни извори европског права који регулирају предметну материју. Такођер, доноси се нови законски оквир којим се врши имплементација одлука Уставног суда БиХ. Имајући у виду напријед наведено, обрађивач наведеног закона није у могућности доставити таблицу усклађености.

IV - ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПОЈЕДИНИХ ЗАКОНСКИХ РЈЕШЕЊА

Овај Нацрт закона чине четири поглавља којима се дефинише поступак остварења права на правично суђење у разумном року пред судовима у Федерацији Босне и Херцеговине.

У I поглављу овог Нацрта уређена су питања предмета, сврхе закона, родне равноправности и дискриминације, имаоца права на правично суђење у разумном року као и правна средства којима се штити право на правично суђење у разумном року, мјерила за оцјену трајања суђења у разумном року и хитности поступања.

Од значајнијих одредаба издвајамо да су правна средства којима се штити право на суђење у разумном року: захтјев за убрзање поступка ради избегавања повреде права на правично суђење у разумном року као и захтјев за заштиту права на правично суђење у разумном року и правично новчано обештећење за нематеријалну штету.

II поглавље овог Нацрта садржи одредбе којима се прописује покретање поступка, садржај захтјева, одлучивање о захтјеву, испитни поступак, одлучивање о захтјеву без испитног поступка, одлучивање о захтјеву након испитног поступка, жалба, надлежност за одлучивање о жалби и право на нови захтјев. Дакле, наведеним одредбама јасно се прописује механизам заштите

права на правично суђење у разумном року кроз подношење захтјева предсједнику поступајућег суда или главном тужиоцу.

III поглавље овог Нацрта садржи одредбе којима се прописује захтјев за исплату примјерене накнаде због повреде права на правично суђење у разумном року односно стицање права, висина новчаног обештећења, исплата и обезбјеђење средстава. По наведеном захтјеву одлуку доноси предсједник суда или главни тужилац, а на чије рјешење странка има право жалбе предсједнику непосредно вишег суда, односно главном федералном тужиоцу, а ако је рјешење донио предсједник Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине, по жалби одлуку доноси вијеће Управног одјељења Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине састављено од троје судија.

Приликом одмјеравања висине примјерене накнаде, у основаним захтјевима предсједник суда или главни тужилац ће се руководити мјерилима прописаним чланом 6. овог законског Нацрта.

IV поглавље садржи прелазне и завршне одредбе овог законског Нацрта. У наведеном поглављу је предвиђено да се на поступке из овог закона, сходно примјењују одредбе Закона о ванпарничном поступку ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 2/98, 39/04, 73/05 и 11/21), ако овим законом није другачије одређено. Кантони у Федерацији Босне и Херцеговине могу питања из члана 18. овог закона, која се односе на висину новчаног обештећења, другачије уредити законом кантона. Уколико је странка поднијела апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине прије ступања на снагу овог закона, не може поднијети захтјев за заштиту права на правично суђење у разумном року по овом закону као и да су странке ослобођене плаћања судске таксе у поступцима који се воде према одредбама овог закона.

V - ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

Овај закон ће имати импликације на буџет Федерације Босне и Херцеговине и кантона, обзиром на надлежни суд или тужилаштво пред којим се утврди повреда права на правично суђење у разумном року, имајући у виду начин финансирања опћинских и кантоналних судова и тужилаштва који се финансирају из кантоналних буџета, те Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине који се финансира из буџета Федерације Босне и Херцеговине. У том смислу, а имајући у виду очекивани број повреда права на правично суђење у разумном року пред Врховним судом Федерације Босне и Херцеговине, фискална процјена је урађена само за буџет Федерације Босне и Херцеговине.

Према обављеним консултацијама са Врховним судом Федерације Босне и Херцеговине за имплементацију овог закона потребно је обезбиједити 15.000,00 КМ на годишњем нивоу.